

הגיגים

אחד מהזיכרונות הכי קסומים השמורים לי משנות ילדותי, הוא המשחק עם אימא. היינו יושבות על השטיח או על הרצפה עם לוח גדול ביננו, או עם חפיסת קלפים מחולקת. מלכים היו נופלים, נחשים היו טורפים, והמתח היה רב. אז הייתי משוכנעת שאימא שלי באמת רוצה לנצח, ואנחנו ממש "כוחות". עד היום אני לא בטוחה שזו הייתה הצגה, ונראה לי שהיא באמת נהנתה, ואפילו שאפה לנצח.

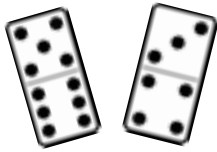
והיום? משחקי הקופסה קמלים במדף גבוה, עלובים, זנוחים ומבווישים. המחשב תפס חלק נכבד משעות הפנאי, ובשאר הזמן ילדיי עסוקים בפעילויות המפתחות את המוטוריקה הגסה ואת הקואורדינציה, מודדים את רחובות בת ים בכלי רכב שונים ומשתתפים בשעות סיפור, חוגים ועוד. חורף ארוך, ימים קצרים, שגרה - הזדמנות מצוינת לנגב את האבק, להעלות ממעמקי זיכרונו כללי משחק נשכחים ולבלות שעות איכות מדהימות עם הילדים.

עשרה כללים למשחק קופסה אמתי:

- א. אימא משחקת ולא צופה מהצד. לדוגמה: החייל הכחול של תרצה, האדום של ידידיה והצהוב של אימא.
- ב. באמת!! אימא רוצה לנצח, וגם מותר לה לנצח (לגבי ילדים שלא מסוגלים להפסיד, עיינו בהערה). ככל שאימא יותר נהנית בעצמה ומתאמצת לנצח, גם הילדים "נכנסים" יותר למשחק.
- ג. גומרים כל משחק! אם מתחילים משחק ולא מסיימים, עדיף היה לא להתחיל. בפעם הבאה כשנציע לילדים לשחק, הם לא יתנו בנו אמון ונאבד את הכלי המקסים הזה.
- ד. ייגים אמתיים לא נותנים לאוצרות במעמקים להישמט מתחת ידיהם. גם את, אל תחמיצי אף משחק, אפילו זה שבעבר לא חננת אותו במבט. אין לך דבר שאין לו מקום. תתפלאי לגלות אילו פנינים טמונות במעמקי מדף המשחקים.
- ה. הוראות המשחק - הן בגדר המלצה בלבד. כל משפחה קובעת את הכללים לפי ראות עיניה. לדוגמה, אצלנו במשחק הסבלנות, כשיוצא בקובייה 1, זוכים בעוד תור. עם זאת, חשוב לדבוק בכללים שקבעתם, ואפשר לשאול בתחילת משחק: נשחק לפי הכללים שלנו או לפי הכללים הכתובים?
- ו. השוואות: לא צריך להשוות בין הילדים. מותר לשחק יותר זמן עם הגדול שרק משחק שח אחד אתו לוקח שעה, ועם הקטנה 20 דקות כי כבר אין לה סבלנות. מותר לעזור לקטן לנצח את הגדול, מותר לגלות את התשובות רק לילד אחד ולקרוץ לאחרים, שידעו שהם משחקים בלי ויתורים... אף אחד, גם לא הילדים, לא מצפים ממנו להיות סימטריים מכל זווית.
- ז. ריכוז. אם לא מתרכזים, זה לא שווה. הכי מעצבן זה לשחק עם אימא שכל פעם מחדש שוכחת איזה צבע החייל שלה, ולא שמה לב שיש לה רביעייה. עדיף כבר ללכת לחבר.
- ח. חינוכי? מה פתאום! משחק לא צריך להיות חינוכי! אימא שלי אמרה לי פעם: "לא צריך כל הזמן לחנך את הילדים! פשוט תיהני איתם!" משחק מזל, משחק קלפים, הכל מצוין. עזבו את מיומנויות החשיבה ואת העמקת הידע לפעם אחרת. פשוט שחקו בכיף.
- ט. טלפון - בטח אתן חושבות שאסור להרים טלפונים כשמשחקים, נכון? לא מדויק. אם עונים לשיחה באמצע משחק, ומסבירים לדובר בצד השני: "אני בדיוק בשיא המתח. המלכה ושני הסוסים כבר נפלו, ושלומית עושה לי עוד רגע מט", עשיתם הרבה יותר מאשר בסתם ניתוק... נראה אתכן עונות כך למפקחת (אולי עדיף לא לענות...)
- י. ילדים של השכנים: יש כאלה שחושבים שעדיף לשמור על הרכב משפחתי מלוכד. יש בזה משהו, אבל חשבו מה זה עושה למעמד החברתי של הילדה כשהחברה מהכיתה שיחקה ספיד עם האימא החברה'מנית שלה, ורק בקושי הצליחה החברה לנצח אותה!!

כמה משחקים קלאסיים לפי גיל וכמה הערות:

1. משחק הזיכרון: משחק בסיסי למדי העשוי להיות מעניין ואפילו כיפי. איך מלמדים ילדים צעירים לשחק ולהצליח? ראשית, בוחרים 10 זוגות בלבד. מפזרים על הרצפה, ונותנים לילד להרים שני קלפים. אחרי שהוא הרים, הסתכל והחזיר, תורך. את מרימה, שימי לב, את אותם קלפים בדיוק שהוא הרים, ומציינת באכזבה שהם לא זוג...בתורו, צפוי שהוא ירים שוב את הדובי והכדור מהתור הראשון, ויתפלא, כמוך, שהם לא זהים.. ואת, בתורך, מרימה שוב את הדובי והכדור! עד מתי? עד שהוא יבין בעצמו שכדאי לו להרים זוג אחר. ושוב, את חוזרת על הקלפים שהוא הרים. כך כל המשחק. את בעצם מחזקת אצלו את הזיכרון, ונותנת לו להגיע לבד למסקנה שכל קלף נשאר במקומו הקבוע, והזיכרון יעזור לו לגלות את הזוגות. שלוש פעמים של משחק חזרתי כזה, והילד קלט. אפשר להפסיק את ההצגה ולשחק כרגיל. חשוב: לא לשחק משחק הזיכרון פעמיים רצוף. המח לא מפריד בין הפעם הראשונה לשנייה, ויותר קשה להפריד בין המיקומים בשתי הפעמים.

2. דומינו: המשחק הכי משעמם שיש. לא מומלץ לשחק בו לאחר גיל שלוש וחצי.

3. סולמות וחבלים: קלאסי, מתאים תמיד, לכל הגילאים. מותר לאימא לנצח, אבל צריך להבהיר שמי שמגיע שני, הוא המנצח השני, ומי שמגיע ל-100 אחרון, הוא המנצח האחרון. שימו לב: צריך להחליט מראש מה קורה אם עומדים במספר 99 ויוצא 5. זה נקרא שמנצחים? או שמתקדמים אחורנית: 100, 99, 98, 97, 96, ומתגלשים בסולם? לשיקולכם.

4. מלחמה: המשחק הקלאסי של כל הגילאים. ככל שמשחקים יותר ילדים, יותר מעניין. רק מזל, אבל הרבה כיף ועניין. לא חייבים לשחק עד הסוף. אפשר להחליט על זמן סיום, ואז לספור כמה יש לכל אחד. לגיון: מחליטים לשחק בכללים הפוכים, שהקטן לוקח. כלומר שהאס והמלך הם הכי חלשים.

5. שחמט: המשחק הוותיק שאין לו תחליף. אפשר לשחק מגיל שבע. גם אימהות יכולות ללמוד את הכללים. הדרך הנעימה ביותר לשחק עם ילדים, היא לתכנן ביחד בקול את המהלכים שלו ושלך. כלומר, שניכם חושבים איך הוא יכול להפיל את המלכה שלך, ושניכם חושבים איך את נחלצת מהשח שרקמתם ביחד נגדך... חשוב לתת לילד לנצח ברוב הפעמים הראשונות, עד שהוא באמת מנצח, אפילו אם את מתאמצת.

יש עוד המון משחקים, אבל חבל על הזמן! פתחו את הקופסה וזרקו קובייה!

הערה: הרבה ילדים בגילאים הצעירים לא מסוגלים להפסיד. לא כאן המקום לפרט מהם המניעים הפנימיים לקושי זה. אציין רק דרך אחת לסייע להם: אני אומרת לילד בגלוי ובלי לעג: "אני יודעת שקשה לך להפסיד. ואני רוצה שתהנה במשחק. אז עכשיו אנחנו משחקים ואתה בטוח תנצח, טוב?" אחרי כמה משחקים כאלה, אני שואלת: "האם אתה רוצה עכשיו לנצח, או לשחק בלי שיודעים מי המנצח?" אל תתפלאי אם תשמעי תשובה כנה כזו: "אני רוצה לנצח". שחקו עוד כמה משחקים שהילד מנצח ניצחון מעושה, ושוב שאלי. עד שתקבלי תשובה המעידה על נכונות להתמודד. כאשר הילד יעמוד לפני הפסד, שאלי בעדינות: "נראה לי שבאמת אתה הולך להפסיד. נמשיך, או שנעצור פה?" ובפעם הראשונה שהילד יפסיד ויקבל זאת בבגרות, ערכו מסיבה גדולה, וכתבו שלט: אני יודע להפסיד בכבוד!" ושוב, המשיכי לשאול לפני כל משחק האם הוא רוצה משחק רגיל או משחק שהוא מנצח. די במהרה תקבלי בתשובה חיוך נעלב והסרט יהיה מאחוריכם.

